

jaa siger jeg, at der er et ganske andet Hensyn at tage, end naar han blot vil, at det skal behandles paa en anden Maade, som Menneskehedens er fuldstændig uinteresseret i, de to Tilfælde kunne ikke sammenlignes. I det ene Tilfælde har Friheden et Formaal, som maa respekteres, hvorimod Formaalet ikke maa respekteres i det andet Tilfælde. Jeg kan ikke se, hvorledes en berettiget Følelse skulde kunne krænkes ved en Begravelse, medens jeg derimod gaar ud fra, at de efterlevendes Følelse netop vil kunne krænkes ved Ligbrænding, som strider mod manges religiøse Opfattelse og mod manges Pietet overfor, hvad der skyldes de afdøde. Naar den ærede 4de Landstingsmand for 1ste Kreds henviste til, at det var uberettiget at tage Hensyn til de efterlevende, naar de ikke vilde opfylde den Pietetspligt, at opfylde den afdødes sidste Bestemmelser, saa siger jeg, at jeg gaar netop ud fra, at de ere saa pietetsfulde, at de ville gøre det; men derved ville de komme i Konflikt med en anden Følelse, den, at det ikke er en Maade at behandle den afdøde Slægtninges Legeme paa, som de kunne finde sømmelig og forsvarelig efter deres Mening. Der mener jeg, det er berettiget, at den individuelle Frihed viger, naar der ikke kan paavises et virkelig berettiget Formaal. Det er i øvrigt karakteristisk at høre det ærede 4de Medlem for 1ste Kreds være Frihedens Talsmand og tillige Talsmand for den mest absolute Tvang mod Folketirkens Præster. Det kan for dem være en Sambittighedsjag, et religiøst Spørgsmaal af største Betydning, om de skulle medvirke ved en saadan efter deres Opfattelse hedenst Fordefærd, men det skal der ikke tages Hensyn til; de skulle tvinges til at gøre det. Det er at maale med forskelligt Maal, eftersom Friheden er i ens egen Interesse, eller eftersom den gaar en imod. Jeg mener, man skal holde paa Friheden i alle Retninger, for saa vidt den har et fornuftigt Formaal. Jeg gab dog ogsaa vide, om man ikke, naar man overalt eller dog mange Steder kræver, at de efterlevende have Ret til at træffe Bestemmelse, netop har foreskrevet det, fordi man har Erkendelse af, at det er at gaa for vidt, at give en Mand Ret til at paalægge de efterlevende, at de skulle gøre det. Ja hvis de ere enige med ham i det, saa er det en anden Sag, og derfor mener jeg, det skulde være en ubetinget Fordring, at han ikke blot selv skulde ville det, men ogsaa have erhvervet Samtykke fra Personer, som erklære sig rede til at opfylde hans Vilje. Det forekommer mig, det er uberettiget —

jeg fastholder det — i den Grad at hævde den enkeltes Frihed, at giver man ham Ret til at paalægge andre en retlig Trang til at skulle udføre noget, som er deres Følelser, deres berettigede religiøse Følelser imod. Det vil jeg vedblivende hævde, at det anerkender jeg ikke. Jeg vil nedlægge en Protest mod en Frihed, der i den Grad skal tilkomme den enkelte, at den paalægger andre en efter min Mening saa uberettiget, hensynsløs og intetfigende Tvang.

Naar den højtærede Justitsminister finder, at de Bemærkninger, jeg gjorde med Hensyn til Lovforslagets Affattelse, ere betydningløse, fastholder jeg blot det Synspunkt, at ved den ny Behandlingsmaade, der indføres, er det væsentlig Rigsdagen, som bærer Ansvar for dette Lovforslag, som er udgaaet fra det private Initiativ. Derfor bør vi ogsaa sørge for, naar denne Behandlingsmaade indføres, at der træffes alle Garantier for, at den bliver faaledes, som den efter vor Mening bør være. Det er vor Pligt, fordi der her er Tale om afdøde Menneskers Legemer, hvis Behandlingsmaade vi bære et Ansvar for. Vi kunne gøre det faaledes, at vi sige, at vi overlade al Ting til Justitsministeren; men det forekommer mig rimeligere, naar der er Tale om en saadan ny Sag, en saadan ny Behandlingsmaade, at vi selv se med til, hvorledes den skal være, da vi tilmed savne, som jeg fremhævede, alle Oplysninger, der er intet som helst meddelt os. — Det ærede 4de Medlem fra 1ste Kreds (Oct. Hansen) citerede en Piece; ja den er skrevet og sammensat aldeles ensidigt fra den Side, som skal forsvare den ene Part, og derfor ere Udtalelserne blevne afklippede, afstumpede og bekaarne faaledes, at man ikke ved, hvad Meningen med dem er. Derfor siger jeg ogsaa, man har ikke Lov til at dømme den gejstlige, som der er Tale om, efter en saadan Stump af Udtalelse som den, der foreligger i Bjecen. Lad os saa hele Materialet forelagt; lad os saa at se, hvorledes Sagen er ordnet i andre Lande, hvorledes Lovforslagene ere der, hvorledes Ordningen er der. Jeg skal f. Eks. blot henvise til, at efter hvad jeg har læst, er det i Gøtha Kommunen, som har overtaget Sagen. Ja hvis det var Kommunens Sag, saa havde vi en Garanti, men her vide vi intet; der staar noget om et Krematorium, men ikke, hvem der staar til Ansvar derfor. Vi have fuldstændig overgivet til den højtærede Justitsminister, hvorledes de døde skulle behandles. Jeg siger, at skulle vi overhovedet ind paa en saadan Behandlingsmaade, finder jeg, at det er